

Doubleren en versnellen 2026

OBS Valckesteyn
POORTUGAAL

2026-2030

Ter instemming/ advies van MR en of team op:

Doel van het protocol	3
Doubleren en versnellen voor groep 1/2 en herfstleerlingen	3
Inleiding	3
Praktische invulling	3
Kleuterverlenging	3
Vervroegd doorstromen naar groep 3	4
Communicatie met ouders	4
Samengevat	4
Doubleren en versnellen groep 3 t/m 8	4
Inleiding	4
Argumenten om doublure te overwegen	4
Procedure	5
Communicatie	5
Ten slotte	5
Beleid versnellen	6
Uitgangspunten versnellen	6
Voorwaarden voor versnellen	7
Procedure	7
Communicatie	7
Bijlage – uitwerking overgangscriteria	8
Groep 1 en 2	8
Groep 3 t/m 8	8

Doel van het protocol

Met behulp van het protocol doubleren/versnellen worden de criteria vastgesteld op grond waarvan een leerling al dan niet doubleert of versneld naar een volgende groep en de procedures die hieromtrent gevolgd dienen te worden.

Verlengen en versnellen voor groep 1/2 en herfstleerlingen

Inleiding

De tijd die kleuters in groep 1/2 doorbrengen kan sterk verschillen. Zo 'kleuteren' de leerlingen die na december op school komen, doorgaans 2,5 jaar. De leerlingen die vier worden in september t/m december doorlopen hun kleuterperiode in ofwel bijna drie jaar, ofwel anderhalf jaar. In dit beleid gaan we dieper in op verlenging van de kleuterperiode en de "herfstleerlingen".

Wanneer wordt er gekozen om een leerling na anderhalf jaar naar groep 3 te laten gaan en wanneer wordt er gekozen voor een kleuterperiode van 3 jaar?

Bij de beslissing of een leerling wel of niet doorstroomt naar een volgende groep wordt altijd zorgvuldig gekeken naar de ontwikkeling van de leerling. Een ononderbroken leerproces is hierbij het uitgangspunt en niet de kalenderleeftijd.

Als school hanteren wij een voorzichtig en zorgvuldig beleid rond de groep van herfstleerlingen. De keuze voor verkorting of verlenging wordt duidelijk gemotiveerd en beargumenteerd. Bij het nemen van een dergelijke beslissing zijn de groepsleerkracht(en), de ouders en de intern begeleider betrokken.

Bij twijfel of een verschil van mening is de stem van school doorslaggevend.

Praktische invulling

Groep 1

Wanneer leerlingen en zeker herfstleerlingen instromen in groep 1 worden ze zorgvuldig geobserveerd door de leerkracht. Hierbij gebruikt de leerkracht KIJK als leidraad. De leerlingen doorlopen leerjaar 1 en stromen in principe na de zomervakantie door naar groep 2. In een enkel geval ontstaan er in groep 1 al grote twijfels of de leerling de leerstof van groep 2 aan kan. Bij deze twijfels wordt ervoor gekozen om de leerling in groep 1 te laten. Dit gebeurt in overleg met ouders, leerkracht en de intern begeleider.

Groep 2

Bij het doorstromen van een leerling naar groep 2, betekent het niet dat deze leerling het jaar daarop ook automatisch doorstroomt naar groep 3. In groep 2 wordt bepaald of verlenging of verkorting plaatsvindt, hierbij geldt KIJK als leidraad. Hierbij zijn voornamelijk de volgende kindkenmerken van belang:

- Zelfstandigheid
- Taakgerichtheid
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Motorische ontwikkeling
- Cognitieve ontwikkeling

Bij deze kindkenmerken is het van belang dat de herfstleerling bovengemiddeld scoort om succesvol te kunnen zijn in groep 3. We streven er naar om al rond april een definitieve keuze te maken voor wel of niet versneld doorstromen (met een uiterlijke doorloop naar juni). Indien een leerling niet vervroegd doorstroomt naar groep 3 is er geen sprake van doubleren, maar van verlenging van de kleuterperiode.

Kleuterverlenging

De herfstleerlingen die niet in aanmerking komen voor een versnelde doorstroom naar groep 3 (en dus langer dan 2,5 jaar in de kleutergroep verblijven) krijgen, indien nodig, extra aanbod op het gebied

van voorbereidend lezen en rekenen. Fonologisch bewustzijn, opbouwen van letterkennis en cijferkennis staan hierbij centraal. Voor deze leerlingen wordt een aanbod geformuleerd in het reguliere groepsplan.

Vervroegd doorstromen naar groep 3

Voor leerlingen die in het najaar geboren zijn en bovengemiddeld goede resultaten behalen is er de mogelijkheid om korter dan 2 jaar in groep 1-2 te verblijven. We laten de keuze voor vervroegd doorstromen afhangen van de doorgaande ontwikkeling van het kind. Dit wordt met de ouders van deze leerling besproken. Het uitgangspunt is wel dat de leerling opvalt door de goede resultaten op jonge leeftijd.

Wanneer de herfstleerlingen uit groep 2 duidelijk toe zijn aan leren lezen en taakgericht werken, kan de overgang naar groep 3 overwogen worden. Daarnaast moet duidelijk zijn dat deze leerlingen de overgang naar groep 3 ook sociaal-emotioneel aankunnen. Er moet voldoende zelfvertrouwen en zelfbeeld zijn opgebouwd.

Communicatie met ouders

Vanaf het moment dat de leerlingen in groep 1 instromen, zijn ouders door de leerkracht op de hoogte gebracht van het feit dat hun kind een herfstleerling is. Ouders zijn ervan op de hoogte dat deze leerling zorgvuldig wordt gevolgd om te kunnen bepalen of er tot versnelling of verlenging zal worden overgegaan. Deze gesprekken worden vastgelegd in het dossier.

Samengevat

Voor ieder kind wordt een individuele afweging gemaakt bij de overgang naar de volgende groep. Het beleid van de school bepaalt wie er in aanmerking komt voor de vervroegde doorstroming. Overleg met ouders ondersteunt die beslissing. De stem van ouders is bij vervroegde doorstroming doorslaggevend.

Doubleren en versnellen groep 3 t/m 8

Inleiding

Ieder leerjaar wordt bekeken of de leerlingen zich voldoende hebben ontwikkeld om door te kunnen gaan naar een volgende groep. Als een leerling zich onvoldoende heeft ontwikkeld/meer leertijd nodig heeft, dan kan er incidenteel de beslissing tot doublure genomen worden. Voor leerlingen en ouders is dit een ingrijpende beslissing. Zitten blijven betekent namelijk dat de reguliere schoolloopbaan van een kind wordt onderbroken. De beslissing om een kind te laten doubleren wordt daarom zorgvuldig afgewogen.

Kinderen die zich onvoldoende ontwikkelen kunnen een 'individuele leerlijn' binnen de groep krijgen. Het kind krijgt dan een individueel programma aangeboden, aangepast aan zijn of haar mogelijkheden. Dit past binnen het passend onderwijs. Er wordt dan een ontwikkelingsperspectief geschreven (OPP). Heel soms is een leerling meer gebaat bij meer leertijd (doublure).

Argumenten om doublure te overwegen

- Aantoonbare cognitieve achterstand bij twee of meer van de volgende vakgebieden: technisch lezen, spelling, rekenen en wiskunde, begrijpend lezen. Hierbij kan geput worden uit de gegevens van het leerlingvolgsysteem.
- Te weinig vooruitgang, ondanks de extra aandacht en zorg die de leerling heeft gekregen, beschreven in groepsplannen.
- Problemen op sociaal emotioneel gebied bij een leerling. Zoals het niet welbevinden in een klas, onvoldoende aansluiting kunnen vinden, faalangstig of emotioneel jong zijn. De leerling heeft baat bij een individueel programma op sociaal-emotioneel gebied.

- Lange afwezigheid door bijvoorbeeld ziekte.

Een kind kan maximaal één keer in zijn schoolloopbaan doubleren. Met 14 jaar moet een leerling naar het VO.

Als blijkt dat een kind na de doublure niet in staat is om het programma van de nieuwe groep te volgen, volgt extern onderzoek. Afhankelijk van de uitslag volgt een individuele leerlijn met aangepaste stof of verwijzing naar een andere vorm van onderwijs.

Observaties van de leerkrachten, Intern begeleider (IB'er) en eventuele externe deskundigen samen met de resultaten van de leerling, vormen de basis om tot een weloverwogen beslissing te komen.

Procedure

Tijdens de tien-minuten-gesprekken bij het eerste rapport van het schooljaar, worden ouders op de hoogte gesteld van de ontwikkeling van hun kind. Als doublure tot de mogelijkheden behoort, wordt dit alvast aangegeven. Indien een leerkracht twijfels heeft over de ontwikkeling en de IB'er deze zorgen deelt, volgt een gesprek met ouders waarin wordt aangegeven dat school denkt dat doublure de beste stap richting optimale ontwikkeling voor het kind is. Definitief besluit tot doublure wordt uiterlijk half mei genomen.

In oktober van het nieuwe schooljaar, nodigt de leerkracht de ouders uit voor een gesprek met betrekking tot de voortgang en verwerking van de doublure van het kind. Als de doublure niet goed verloopt, worden er extra gesprekken (evt. met IB'er) gepland. Verloopt het wel goed, dan zullen de gesprekken op dezelfde momenten zijn als met de andere ouders uit de klas.

Communicatie

Indien een kind doubleert, is de communicatie hierover naar het kind en de groep heel belangrijk. Er moeten zorgvuldige afspraken tussen de leerkracht en de ouders worden gemaakt: wie stelt het kind op de hoogte van de doublure en op welk moment? En hoe wordt de beslissing gecommuniceerd naar de groep?

Ten slotte

Een kind gaat niet op proef naar de volgende groep. De school heeft het laatste woord in de beslissing om een kind te laten doubleren. Dit gebeurt echter altijd na zorgvuldig overleg met de ouders van het kind. Het besluit wordt vastgelegd en door ouders en school ondertekend. Als ouders het niet eens zijn met het besluit, wordt verwezen naar de klachtenprocedure van de school.

Wat te doen	Activiteiten	Betrokkenen	Tijdpad
<u>Signalering</u> Ouders en leerkrachten spreken hun zorg uit. In een gesprek wordt dat toegelicht.	Afspraken worden vastgelegd in ParnasSys in een plan van aanpak.	Ouders Leerkracht Intern begeleider Kind	<i>december/januari</i>
<u>Vervolggesprek</u> Na 6 weken volgt een evaluatie. Heeft leerling groei doorgemaakt?	In ParnasSys wordt het plan van aanpak geëvalueerd.	Ouders Leerkracht Intern begeleider Kind	<i>februari/maart</i>
<u>Definitieve keuze</u>	Afspraken en motivatie worden vastgelegd in het dossier. Intern begeleider bespreekt keuze voor doubleren met directie. Directie neemt definitief besluit.	Ouders Leerkracht Intern begeleider Kind Directie	<i>mei</i>

Beleid versnellen

Kinderen die zich op hun plaats voelen in een groep maar heel hoge scores halen, zullen gestimuleerd worden middels verrijkings- en verdiepingsstof en eventueel plaatsing in de LED-groep. Indien een leerling onvoldoende wordt uitgedaagd of duidelijk onder zijn niveau gaat presteren (onderpresteren), kan versnelling overwogen worden. Door middel van doortoetsen wordt het didactisch niveau van de leerling bepaald. Als de stof van het komende leerjaar in voldoende mate beheerst wordt, kan overplaatsing naar een andere klas overwogen worden. Voordat dit overwogen wordt, heeft de leerling aantoonbaar gewerkt met een verrijkingsprogramma (beschreven in de groepsplannen).

Het overslaan van een klas is een besluit dat in nauw overleg met de ouders, leerkracht, HB specialist, intern begeleider en directeur genomen wordt. Het besluit en de verantwoordelijkheid ligt bij de directeur van de school. We streven ernaar dat een kind maximaal één keer kan versnellen in de basisschoolperiode. Hiermee voorkomen we dat een kind al op tienjarige leeftijd naar het voortgezet onderwijs gaat. Ons inziens is een leerling sociaal-emotioneel te jong om met tien jaar naar het voortgezet onderwijs te gaan, uitzonderingen daargelaten.

Voor sommige hoogbegaafde kinderen is de verrijking en verdieping in de klas niet voldoende. Voor hen is er de mogelijkheid om deel te nemen aan de Leer-Extra-Dingen-groep (LED-groep), vergelijkbaar met een Plusgroep. Voor deze groep hanteren wij selectiecriteria. Wij maken hierbij gebruik van de SiDiPO, een protocol voor het signaleren en diagnosticeren van (hoog)begaafde kinderen.

Uitgangspunten versnellen

- Het kind is hoogbegaafd (eventueel extern IQ onderzoek)
- Een kind heeft een duidelijke voorsprong van minimaal een jaar. De resultaten van het LVS (Cito) en de methodegebonden toetsen worden hierin meegenomen alsmede de resultaten van het doortoetsen (Cito) en eventuele observaties.
- Het kind wordt onvoldoende uitgedaagd en vervelt zich, ook nadat er gewerkt is met compacten en verrijken van de leerstof en lessen in de LED-groep. De aanpak is gedocumenteerd in een groepsplan.
- Eventueel aangevuld met de bevindingen van de ambulant ondersteuner van het samenwerkingsverband.
- Het kind moet op sociaal emotioneel gebied geen risico lopen.
- Het overslaan van een groep wordt spaarzaam toegepast.

De bedoeling is dat het betreffende kind kan aansluiten bij de volgende groep. In een aantal gevallen lukt dat echter niet. Emotioneel kan een kind bijvoorbeeld niet toe zijn aan een versnelling. Soms is er op het moment van overslaan een hiaat bij bepaalde vakken tussen waar het kind zit en waar de volgende groep is. Voordat er overgegaan wordt tot versnelling, is er in de huidige groep toegewerkt naar het niveau waarin het kind moet zijn in de volgende groep. Er wordt extra instructie gegeven om eventuele hiaten weg te halen.

Na een versnelling wordt het traject van extra ondersteuning, waar haalbaar, voortgezet totdat het kind opgenomen is in de volgende groep. Ook wanneer een kind blijvend extra ondersteuning nodig heeft, dient er gewerkt te worden met een arrangement als basis voor een verantwoorde ondersteuning.

In oktober van het nieuwe schooljaar nodigt de leerkracht de ouders uit voor een gesprek rond de voortgang en verwerking van de versnelling van het kind. Als de versnelling niet goed verloopt, worden er extra gesprekken (evt. met IB'er) gepland. Verloopt het wel goed, dan zullen de gesprekken op dezelfde momenten zijn als met de andere ouders uit de klas.

Het proces rond de versnelling wordt gedocumenteerd en opgenomen in het dossier van het kind. De school houdt bij hoe de verdere schoolloopbaan van het kind verloopt en documenteert dit in een plan

van aanpak in ParnasSys.

Voorwaarden voor versnellen

Vervroegde overgang naar groep 3 is mogelijk als er sprake is van een opvallend vlotte ontwikkeling naar het oordeel van de verantwoordelijke groepsleerkracht en intern begeleider, onderbouwd door observatiegegevens m.b.t. de cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, werkhouding, concentratie enzovoort. Versnelling wordt overwogen als het kind voldoet aan deze criteria.

Vervroegde overgang naar een volgende groep (eventueel halverwege het schooljaar) is mogelijk als er sprake is van een opvallend vlotte ontwikkeling naar het oordeel van de verantwoordelijke groepsleerkracht onderbouwd door observatiegegevens uit de groep, evaluaties van de intern begeleider en eventueel onderbouwd met extern onderzoek.

Procedure

Het besluit om een kind te laten versnellen wordt voorbereid door de leerkracht en intern begeleider en wordt besproken in de zorgvergadering. De ouders worden van het hele proces goed op de hoogte gehouden. Het definitieve besluit wordt, in samenspraak met de ouders, door de directeur genomen. Er worden vervolgens afspraken gemaakt over de verdere stappen.

Communicatie

Indien een kind versnelt, is de communicatie hierover naar het kind en de groep heel belangrijk. Er moeten zorgvuldige afspraken tussen de leerkracht en de ouders worden gemaakt: wie stelt het kind op de hoogte van het versnellen en op welk moment? En hoe wordt de beslissing gecommuniceerd naar de groep?

Wat te doen	Activiteiten	Betrokkenen	Tijdpad
<u>Signalering</u> Ouders en leerkracht spreken hun zorg uit over de ontwikkelingsvoorsprong.	Leerling krijgt ingekorte leerstof (compacten) en verrijking uit Levelwerk. De leerling zit in de LED-groep en er is een plan van aanpak opgesteld in ParnasSys.	Ouders Leerkracht Leerkracht LED-groep Intern begeleider Kind	<i>december/januari</i>
<u>Vervolggesprek</u> Plan van aanpak wordt na 6 weken geëvalueerd.	Evaluatie wordt ingevuld in ParnasSys.	Ouders Leerkracht Leerkracht LED-groep Intern begeleider Kind	<i>februari/maart</i>
<u>Definitieve keuze</u>	Afspraken en motivatie komen in dossier. School, ouders en kind moeten achter keuze versnellen staan. Intern begeleider bespreekt motivatie voor versnellen met directie. Directie neemt definitief besluit.	Ouders Leerkracht Leerkracht LED-groep Intern begeleider Kind Directie	<i>mei</i>

Procedure bij versnellen groep 1 t/m 8

Bijlage – uitwerking overgangscriteria

Groep 1 en 2

Sociaal emotionele ontwikkeling:

Dit betreft observaties met betrekking tot sociaal gedrag en werkhouding. Gelet wordt op:

- het kind is voldoende zelfverzekerd;
- het kind kan voldoende geconcentreerd werken;
- het kind heeft voldoende interesse in ontwikkelingsmateriaal en -spel van groep 1½;
- het kind heeft voldoende interesse in het maken van werkbladen van groep 1½;
- het kind speelt met leeftijdgenootjes.

Motorische ontwikkeling: d.m.v. observatie

De ontwikkeling van de grove motoriek is voldoende (te denken valt aan klimmen, klauteren, huppelen, hinkelen, met grote bal gooien, vangen).

De ontwikkeling van de fijne motoriek is voldoende (te denken valt aan ontwikkeling van technieken als knippen, plakken, scheuren en de voorbereiding op het schrijven zoals: pengreep, sturen van het potlood en inkleuren).

Groep 3 t/m 8

De rapportgegevens zijn enerzijds gebaseerd op leerkracht observaties en methodegebonden toetsen en anderzijds op de methode onafhankelijke toetsen van Cito. De leerlingen worden gedurende de gehele schoolloopbaan individueel gevolgd op de diverse vakgebieden middels de Cito toetsen. Doublure in groep 6, 7 of 8 vindt alleen plaats in uitzonderlijke gevallen.

Bij een twijfelachtig profiel kunnen de volgende factoren meewegen:

- leeftijd
- lichamelijke conditie
- schoolloopbaan (bv. steeds twijfelachtig over)
- relaties (b.v. komt bij doublure bij een jonger broertje/zusje)
- sociaal-emotionele ontwikkeling
- werkhouding (w.o. ook motivatie en faalangst)
- interesse
- schoolorganisatie (grote/kleine groep, rustige/drukke groep etc.)
- eventueel aanwezige onderzoeksgegevens
- gezinssituatie
- mening ouders en kind